

Pesmi

Jože
Kastelic

Jasenovac v snegu

MOTIV
OB SAVI

Zdaj so rôke – veje mile,
oči – cvetovi,
strte kosti – korenine.

Ob reki kočice uboge kot plodovi
krvavih solz, slane vôle.

Zdaj je zemlja – gnezdo skrito,
v njem tihe ptice.
Grobi zeleni molčijo.

Ob reki igrice otrok na produ, toplem
ob tesnobe mrtvih mater.

Pozimi volk plašán beži.
Sneg sled zabriše.
In burja cvili in jama vzdíše.

CVETOČI
KOSTANJI

Svečniki kostanjev –
beli stožci plemenov
v jutru, z nadihi rdečerožnatimi.

Poslušajo kose
in se pripravljajo na padce
v zeleno vodo,
ko se obleti poročni dan.

Kje bom strmé gledal cvetove
v deževnem popoldnevu?
Ko mračina posname sinji pas neba
in se vrata zapirajo!

TU HODIM Zeleni mir prekriva gozdno pot
in steza se gubi med skale in praprot,
diši vsa trava, listje, sled divjadi.
Svarilno ptič kriči.

Tu hodim, misel pa osvobodjena,
z nemirom bliskavice nad zeleno
krošnjo. Ne loči trenutka zdajšnjega
od časov minulih,
ne uvidi nujnosti te ujete poti
in v sanjah si gradi domove, vrte,
in jih spet predaja tuji zapuščenosti.

In nič je ne obvárjuje
nevarne igre, brodoloma brezšumnega
v tolmunih ur in dni in let –
ah, izgubljenih!

VARIACIJA NA STARO TEMO I

»O zarje Vidove!« –
Raketni ogenj v odštevku bliskovite sekunde
še ni ugasnil očesa
že plane drugi z nasprotnega pola hemisfere
in dan se ne razlikuje od noči
noč sestra dnevu
Faeton in Ikarus sta zgorela in potonila obenem
in kako naj še čutim utrip srca na monitorju časa
in kod naj vlažna luna zapelje svoj voz v Zahodno morje?

VARIACIJA
NA STARO TEMO II

»Satelitov trop oznani« –
bliskoviti moment sinteze
eksplozija v milijardno potenciranem žarenju
in grozdi pepela kot po raketnih proslavah
Versaillese pozne dobe.

Globus pada Orion in Južni križ sta priči
zadnji greh zadnjega Adama poslednji poslednji
in odmeva ni.

In v črnem jutru ni več rojstva
zvezda sterilno umira
ne misli ni več
in ne vprašanja: »Čemu?«

BAROČNI
APOLON

Med razkošjem grmovja,
cvetov, čebel, ptičjega petja
kamniti Apolon s privajeno kretnjo
stila poznega desnico dviga k zatilju do tula.

Puščice operjene, barvni spektrum,
vse name okrutno namerjene,
vohajo kri.

Zakaj ne prihajaš v dolgi duhovni
odevi ta čas,
zakaj ti lira ne poje zmagoslavno
in zakaj mi skrivaš
plešoči zbor Muz na Parnasu!

Okrutni Lovec,
sestro Diano si naščuval nadme,
moji psi že brusijo volčje zobe,
koncerti, slike, rapsodije –
že vse nič!

NA LOKU
DEVETE

Na loku Devete se kaos odpoveduje oblasti,
šopirni trušč stoterih nujnosti izgublja mike,

k bistvenosti te zvoki vodijo za roke,
slepцу ti pomaga hoditi véliki Glušec.

Zeleni grm proseva v tvoje oči skozi mreno,
nabrekla mrežnica uplahne, zbistri se pogled,
čas ves sedanjí se sporazumeva z zgodovino,
očitki, grehi, zločini se krčijo v neki drugi ego.

Čista ti roka poseže zdaj za sadežem darežljive jeseni,
še misel na zimo in noč boleča ni –
v darovanju, prijatelji, besed in glasov
se ozrimo tja gor k zvezdnemu šotoru!

JUŽNA MORJA
V SEPTEMBRU

Kako zeleni vlak vseh palm
nad srebrnikasto laguno
(zemlja, domovi, prti vrtov vseh barv)
drsi od vetra gnan v višinah,
negiben vendar in v širinah
ob oceanih Tropov večno znan –

Kako ti v rosi rumení
med trsjem školjka, iz dna prignana,
in trume ptic drobnih, prebelih,
nad vsem dva clipperja: dva pelikana –

Kako v valovih se delfin rodi
in na vršini pen
kako, kako mu temna plavut drsi
med vedno srečnejšim odmikom –

od oceanov črnih
z Mornarjem Večnim
nad mrtvospečim Titanikom –!

DUNAJ
V DECEMBRU

Na križu, na križpotju zlati cesar, purpurni kardinal,
Mittel-Europa, Kapuzinergruft.
Zgodnje predvečerje na struni kancone iz Don Giovannija.

Brezmejno prostorje levo, desno, v globino dimenzije,
polaroid na moji dlani, Kokoschka.
Donava z leve, v desno panonska rdeča zarja. Požari.

Kako, zakaj večno pogled z juga, prizadeti pogled?
Vsipaj se božični sneg, zametaj Kärntnerstrasse,
dohode k motnozamračenim snackom, k Štefanovim
nikoli dograjenim stolpom!

Silvija
Borovnik

Drugobitje

Bitimedvedkanilahko. Zlasti, če se skrivaš. Ko sem bila majhna, me je mama jemala v naročje, misleč, da ljubkuje rdečelično punčko s svetlimi kodrčki in z bleščečimi očmi. Še sanjalo se ji ni, da je otrok na njenih rokah v resnici prijetno zavaljen medvedji mladič. Božala me je po laseh, ne da bi vedela, da je to bodoči kozuh, pestovala mi je ročice, bodoče šapice, previdno mi je rezala nohte, priostrene krempeljčke. Smilila se mi je, ker mi je tako zaupala.

Vedela sem, da jo bom nekoč razočarala, da me bo, če že ne spoznala, nekega dne vsaj zaslutila. Njena ljubezen me je ganila, učila me je jazsem-malaroža, skoraj sem si premislila, skoraj sem se spremenila. Matere ne smeš razočarati, sem si govorila, poglej, s kolikšno toplino te češe, koliko raznobarnih sponk in pentelj ti dan na dan pripenja v glavo. Pa kakšne čevljuje ti kupuje, od ust si trga, da ti jih lahko. In na sejmu ti je kupila prstan, takega za punčke, z bunkico. Samo omenila si, da je lep, zaradi nje, da bi bila zadovoljna, ona pa je kar šla in ti ga kupila. Takoj in nesebično.

Me bo zdaj odkrila? sem se spraševala, ko me je odpeljala k frizerju. Naj ji povem? – Ne, ne še zdaj.

In tako sem pustila, da so me prvič po babje ostrigli, frizerka je bila čisto iz sebe od navdušenja, dobila je solzne oči, kako ljubek otrok, je cvilila in bila vseč sama sebi, ta otrok pa je jokal in gledal svojo porezano grivo, kako je padala s tistega smešnega privzdignjenega frizerskega stola, ki ima naslonjalo in se da zavrteti, na tla, se mešala s človeškimi lasmi, in razmišljal, kako bi si spet nekako prilepil na glavo tisto svoje kuštrovje, da se ne bi videlo, da ne bi nihče opazil, kakšno nakazo so napravili iz njega.